

XINÈS WU

TERRITORIS ON ES PARLA

El xinès wu és parlat a la província de Jiangsu, de Fujian i a l'àrea de Sahngaro, així com al nord-est de la província de Jiangxi, a Shanghai i a la província de Zhejiang. També hi ha comunitats importants de parlants de wu a Taiwan, Hong Kong i Singapur.

DIVERSITAT INTERNA/ VARIACIÓ GEOGRÀFICA

El que s'anomena xinès és un conjunt de moltíssims dialectes que sovint són incomprensibles entre si. Un d'aquests dialectes és el xinès wu, que a la vegada presenta força variació interna. De fet, es considera que les diverses varietats de wu podrien ser considerades, a la vegada, llengües diferents que se solen classificar en varietats del nord (Jiangsu) i del sud (Zhèjiang), però la frontera que els separa no és clara. El wu presenta molta varietat interna, i no hi ha intel·ligibilitat mútua entre les diferents varietats d'aquesta llengua. En aquesta fitxa ens centrem en la varietat parlada a Shanghai.

NOMBRE APROXIMAT DE PARLANTS AL MÓN

El xinès wu té uns 80 milions de parlants. El wu de Shanghai és parlat per aproximadament 12 milions de persones.

ESTATUS JURÍDIC I DE FACTO

Els dialectes xinesos moderns en realitat són una família de llengües, però es consideren variants d'una mateixa llengua per raons culturals, socials i polítiques (el territori on es parlen forma part d'un mateix estat). Cada una d'aquestes llengües xineses o varietats té també variació interna.

El xinès wu és la segona llengua xinesa amb un nombre més elevat de parlants nadius (després del mandarí). A més, és parlada en zones econòmicament i demogràficament molt influents, de Shanghai fins a Wenzhou). Les diferents llengües xineses no són intel·ligibles, i per aquest motiu són les llengües d'ús

habitual a la zona on són parlades. Com que políticament el xinès es considera una sola llengua les diferents varietats no tenen estatus jurídic. A l'escola i als mitjans de comunicació s'utilitza la llengua unificada, que té com a base el xinès mandarí.

FILIACIÓ

Família sinotibetana – branca sinítica (com les altres llengües xineses com, per exemple, el mandarí).

ESTATUS

El xinès és una llengua amb tradició escrita. El sistema d'escriptura del xinès ha afavorit que, políticament, les diferents variants xineses es considerin una sola llengua, ja que permet que els textos siguin llegits per tots els parlants alfabetitzats, encara que no puguin comunicar-se oralment. El sistema d'escriptura actual del xinès (independentment de la varietat geogràfica) és una forma simplificada d'un sistema tradicional que té més de dos mil anys d'antiguitat. Moltes paraules xineses consten d'una sola síl·laba i es representen mitjançant un símbol anomenat caràcter o logograma, diferent per a cada una. Alguns d'aquests caràcters representen d'una manera simplificada la forma d'un objecte i s'anomenen pictogrames. Uns altres caràcters s'anomenen ideogrames, perquè simbolitzen idees o conceptes abstractes. Els ideogrames i els pictogrames es poden combinar en formes compostes per representar un significat que combina les dues parts. També hi ha un altre tipus de compost, anomenat "compost fonètic", en què es combinen dos caràcters: un representa un tret de significat de la paraula, i l'altre en representa la fonètica. Constitueixen, actualment, un 90% dels caràcters moderns. Des del s.XIX hi ha sistemes de transcripció que es basen en l'alfabet llatí. El més utilitzat s'anomena pinyin, i actualment s'ensenya a totes les escoles xineses. El nom de la llengua en el sistema d'escriptura del xinès s'escriu de la següent manera: 汉语

TRETS FORMALS BÀSICS

Fonètica:

1. En wu no hi ha distinció entre els sons de *p* i de *b*, de *k* i de *g*, i de *t* i de *d*. Per tant, poden substituir la *b*, la *d* i la *g* per la *p*, la *t* i la *k* respectivament, o bé confondre'ls (poden dir *kaleta* en lloc de *galeta*).
2. En wu no hi ha una oposició entre els sons de *r* i *l*, com passa en català. Per això tendeixen a confondre'ls.
3. En wu, la distinció entre els sons que equivaldrien als de *o* en català apareixen només en certs contextos, per això hi pot haver confusions a l'hora de distingir i pronunciar els sons corresponents a *o* i *u* del català.
4. L'estructura de les síl·labes del xinès és diferent de les del català, i per aquest motiu poden simplificar-les (especialment quan hi ha dues o més consonants seguides).

Morfologia i sintaxi

1. En xinès no es fan servir algunes preposicions que en català són obligatòries, per això les ometen (especialment *a*, *de* i *amb*).
2. En xinès no hi ha cap peça lèxica que es correspongui als articles del català, i per això poden elidir-los.
3. Quan parlen català, els xinesos poden ometre els pronoms febles com *en* o *hi*, així com el de les formes reflexives o recíproques *es*.
4. El xinès gairebé no té flexió (les paraules solen ser invariables), per això solen cometre errors tant en la flexió nominal del català (per exemple, concordar bé el nom amb els adjectius) i amb la flexió verbal (solen flexionar els verbs en 3 persona del singular, o bé en infinitiu, i dir oracions com *Jo obrir la finestra* en lloc de *Obro la finestra*).
5. En xinès wu, a diferència del que passa en català, el complement directe precedeix el complement indirecte. Per això pot haver-hi errors d'ordre quan parlen en català i poden generar oracions com ara *envia-la'ls* en lloc de *envia'ls-la*.
6. En wu, la informació coneguda o desconeguda pot ser col·locada en un lloc diferent a la frase, i això pot ocasionar errors d'ordre en català.

7. Els verbs i els adjectius no són diferents en xinès (els adjectius es comporten com verbs) i les frases copulatives gairebé mai no inclouen un mot equivalent al *ser* o *l'estar* del català. Per això poden elidir-lo en català.
8. En xinès hi ha una partícula que pot equivaler a *ser* i a *haver-hi* del català, i per aquest motiu poden confondre aquests dos verbs.
1. En xinès, dues frases coordinades apareixen sense cap elements que les uneixen, i per això poden ometre la conjunció i en català. És possible que generin oracions com ara: *Han vingut en Marc en Francesc*, en lloc de *Han vingut en Marc i en Francesc*.
2. A diferència del que passa en català, en xinès no hi ha pronoms relatius. Per aquest motiu poden no fer-ne servir tampoc en català.
9. L'ordre de les preguntes interrogatives és diferent en mandarí: el pronom es col·loca al final. Per això, en parlar català poden generar oracions com *Tu has comprat què?* en lloc de *Què has comprat?*

LLENGUA I INTERACCIÓ SOCIAL

hola	nóng hō	disculpi	buho yisi
com estàs?	nóng hō va?	perdó	dēi fé qì
bon dia	nóng zō	adéu	tzewe
bona tarda	yâtohô	gràcies	yáyà
bona nit	uê'eu		

LÈXIC

Algunes realitats són anomenades de manera diferent en wu i en català i sovint aquestes diferències estan motivades per qüestions culturals. Aquí recollim alguns exemples de camps semàntics bàsics:

Parts del cos, emocions i trets del caràcter

En la cultura xinesa, la vesícula biliar és la seu del coratge, el valor i l'audàcia. La medicina xinesa la considera l'òrgan de la justícia, i d'on surten les decisions, i per aquest motiu determina l'atreviment o la timidesa d'una persona. Està estretament relacionada amb el fetge, que és l'òrgan que s'ocupa de la contemplació i la reflexió.

En la cultura xinesa el cor governa les activitats mentals i psicològiques, guia el pensament i el comportament de les persones, i emmagatzema el sentiment. És la seu de les activitats cognitives i afectives. En la medicina xinesa hi ha un concepte unitari de cos i de ment: les malalties físiques i mentals s'atribueixen a un desequilibri orgànic.

L'expressió del temps

Tal com passa en català, en xinès també es concep el temps com una línia horitzontal, però l'orientació és inversa: el passat és 'davant' i el futur és darrere. A la vegada, però, també es concep com una línia temporal vertical: amunt i avall es fan servir per parlar de l'ordre dels esdeveniments, setmanes, mesos, etc., i es corresponen amb el nostre darrere-abans i davant-després respectivament. La gestualitat coincideix tant amb l'orientació vertical com amb l'horitzontal.

Sistema numeral

En xinès wu es pot comptar fins a 10 amb una sola mà; hi ha tres maneres d'expressar el número 10:

Vídeo: <http://www.udg.edu/projectesbiblioteca/GaliSalut/Materials/Recursosperllengues/Xines/tabid/19368/language/ca-ES/Default.aspx>

ESTATUS CULTURAL DE LA LLENGUA

Tot i que el mandarí és la base de la llengua de cultura, altres llengües xineses com el wu tenen també presència en la cultura escrita. Així, per exemple, la

pronunciació de la llengua de l'òpera de Shaoxing (la més important després de la de Beijing) està basada en la pronunciació del wu de Zhejiang. El xinès wu té una certa tradició literària: una de les obres literàries més representatives amb trets del wu és un recull de cançons populars recollides el s.XVI per Feng Menglong, i altres obres com òperes, relats, novel·les, etc. han estat vehiculats en aquesta llengua. De totes maneres, cal tenir en compte que és una llengua eminentment oral.

RECURSOS SOBRE LA LLENGUA DISPONIBLES A BARCELONA

- Unió d'associacions xineses de Barcelona: http://guia.barcelona.cat/detall/unio-d-associacions-xineses-de-catalunya_99400182877.html
- Casa Àsia: centre cultural que promou el coneixement de les llengües i les cultures dels països asiàtics. <https://www.casaasia.es/>
- Associació d'Immigrants i Comerciants xinesos de Catalunya: associació d'emprenedors d'origen xinès a Barcelona.
- Associació General de Dones Empresàries Xineses i Espanyoles: integrar les dones xineses empresàries i fomentar l'aprenentatge del català.
- Institut Confuci de Barcelona: ensenyament de la llengua xinesa. <http://www.confucio-barcelona.cat/>

BIBLIOGRAFIA

Boroditsky, L (2001): Does Language Shape Thought?: Mandarin and English Speakers' Conceptions of Time, *Cognitive Psychology* 43, 1-22.

Fundació La Caixa (2009): Mediación intercultural en el àmbit de la salut.

GALI –Salut. Materials – Recursos per llengües – xinès (consulta: octubre de 2016).

Material elaborat per Linguapax amb el suport de:

Ajuntament
de Barcelona

Diputació
de Barcelona

Gràcia, L. (2002): *El xinès. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i del xinès.* Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família. Barcelona.

Norman, J. (2988): *Chinese.* Cambridge Language Surveys.

Omniglot. (consulta: octubre de 2016): <http://www.omniglot.com/language/phrases/shanghainese.php>

Thurgood i LaPolla, R. (eds.) (2003): *The Sino-Tibetan Languages.* Routledge Language Family. Londres i Nova York.

www. <http://www.udg.edu/projectesbiblioteca/GaliSalut/Materials/Recursosperlleng%C3%BCes/tabid/19322/language/ca-ES/Default.aspx>

Yu, N. (2009): *From Body to Meaning in Culture.* Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. Amsterdam

Yu, N. (2012): The metaphorical orientation of time in Chinese. *Journal of Pragmatics*, 44, 1335-1354.

Material elaborat per Linguapax amb el suport de:

Ajuntament
de Barcelona

Diputació
de Barcelona